

P. P. Carp – la centenar

written by [Ioan Stanomir] | June 21, 2019

La un secol de la moartea sa, P. P. Carp nu are nimic din solemnitata prafuita a unei statui uitate intr-un colt oarecare al memoriei nationale. Ca si Maiorescu, Carp interpeleaza si nelinisteste, dincolo de veacul care ne desparte de el. Ca si Maiorescu, Carp este una dintre efigiile fara de care organizarea spiritului critic in viata noastra publica ar fi fost imposibil de imaginat.

Frazarea de cristal a lui Carp a oferit, vreme de decenii, conservatorismului romanesc in ipostaza junimista acea precizie a luciditatii pe care nimeni nu a putut-o egala. Oratoria lui Carp oglindeste nu doar extraordinara lui inteligenta, nu doar geniul sau aforistic, ci si claritatea principiilor pe care se intemeiază actiunea sa politica. In Romania obisnuita mai degraba cu miscari de giruetă, cautionate prin apelul la interesul superior al statului, Carp a ramas consecvent, iar consecventa sa s-a suprapus peste exigenta onoarei private ca temelie a angajamentului public. Onest si intransigent, conservator, dar nu orb, ferm dar nu incapabil de adaptare, Carp a ilustrat, in lunga sa cariera, insusi caracterul conservator. In sens burkeean, el a pledat pentru zidire in parametrii prudentei, facand apel la acel fond de modestie pe care doar demagogii si radicalii aleg sa il ignore.

Junimismul lui Carp s-a dorit a fi un corectiv necesar la ambitia de sincronizare. Cuvintele scrise cu majuscula, marile discursuri rostite cu patos, evocarea modelelor ilustre, toate acestea nu pot inlatura din peisaj detaliile concrete al organizarii de stat. Acesta a fost sensul " Erei noi"- invitatia la pragmatismul si la soliditatea edificării. Edificiul national trebuie sa aiba ca punct de pornire nu himerele raionaliste, ci seriozitatea proiectelor. Frazeologia radicalilor nu este decat mantia in care se imbraca incapacitatea lor de a gandi in termeni concreti solutiile concrete. Carp a refuzat demagogia pentru ca a refuzat delirul beției de cuvinte. Elanul profesorilor de fericire este primul pas spre dezastrul societăților.

În camere, Carp și-a făurit legenda. Intratabil în opoziția față de prostie, inclement cu hoția drapată în naționalism, înfierând impostura cu tăișul vorbei de spirit, Carp a ilustrat excelența oratorului evocată de Maiorescu. Limba pe care junimismul o modelează stabilește un standard de eleganță. Fiecare alocuțiune are tăietura unei statui antice, durând, dincolo de detaliul contextului ei. Într-o altă Românie, cuvântările lui Carp ar fi reperate obligatorii în educația politică. Prin organizare și spirit, ele sunt capodopere ale unui gen literar azi extinct.

Luciditatea lui Carp a fost, spre a relua o sintagmă la care am revenit mereu, acea luciditate patriotică ce ne permite depășirea impasului demagogic și evitarea ispitei xenofobe. Într-un timp în care gesticulația antisemită era regula, iar nu excepția, Carp a rezistat acestui curent al barbariei. Opoziția sa față de stigmatizare și excludere a fost lipsită de echivoc. Patriotismul lui Carp a pornit, invariabil, de la datoria rostirii adevărurilor care jenează și contrariază mințile leneșe ale apărătorilor din oficiu ai națiunii. Delirul de grandoare a fost, pentru Carp, ca și pentru Maiorescu, un păcat de moarte împotriva patriotismului.

Conservatorismul lui Carp a invitat, mereu și obsesiv, la aplicarea descentralizării ca instrument în consolidarea civică. Cititor atent al lui Tocqueville, Carp a privit centralizarea ca pe semnul încremenirii politice. Doar o viață locală autentică poate fi fundamentul cetățeniei. Atotputernicia centrului sufocă și distruge: iată o lecție la care trebuie să reflectăm, la rândul nostru, după o sută de ani de Românie Mare.

La centenar, Carp întruchipează condiția conservatoare. Cei care vor merge pe acest drum al lucidității și moderației militante vor înfrunța, ca și el, singurătatea și stigmatizarea. Dușman al poporului, conservatorul de azi poate învăța de la junimismul lui Carp cutezanța politeții ferme și curajul gândirii neînfrânate de clișee. Statuia lui Carp este, la centenar, un semn luminos de speranță.